

Posudek na bakalářskou práci

Petr Matějček: První světová válka očima českých lékařů

Téma práce je zvoleno vhodně, je dostatečně nosné nejen pro bakalářskou práci, ale po rozpracování a prohloubení pramenné základny a metodických postupů i pro kvalifikační práci vyššího stupně nebo pro publikaci.

Už v této fázi prokázal autor dobrý rozhled po škále použitelných pramenů (archivní prameny úřední povahy, prameny soukromé – deníky, korespondence – publikované i nepublikované, dobový lékařský tisk, fotografie atd.) a dovednost jejich kritiky a interpretace. Stejně tak prokázal znalost relevantní sekundární literatury (obecně k problematice vojenských dějin, speciálně k dějinám vojenského zdravotnictví).

Práce je přehledně strukturována, téma jasně vymezeno, zpracovanost problematiky a stav pramenné základny jsou dostatečně představeny, závěry pregnančně formulovány.

Úvodní obecná kapitola (zdravotní služba a postavení lékařů v rakousko-uherské armádě) je zpracována na základě sekundární literatury. V následujících kapitolách o počátku války, mobilizaci lékařů a činnosti českých lékařů na frontách a v jejich blízkosti autor vhodně kombinuje použití sekundární literatury pro popis toho, jak by tyto struktury měly ideálně fungovat či v hrubých obrysech skutečně fungovaly, na základě pamětí a korespondence českých lékařů tyto znalosti významně obohacuje. Ve stěžejní kapitole o pohledu českých lékařů na válku se na základě originálních ego dokumentů věnuje ve stručnosti několika důležitým otázkám, mj. postojům českých lékařů ke kolegům jiných národností, jejich proměňujícím se názorům na válku a politiku nebo na odborné aspekty jejich povolání.

Právě v posledních dvou jmenovaných podkapitolách – názory na válku a politiku, odborné aspekty – se skrývají největší rezervy práce (slova rezervy zde nepoužívám jako eufemismus pro nedostatky). Jednak se domnívám, že by bylo vhodnější rozlišovat v přístupu lékařů k válce, politice, profesi, kolegům, pacientům, domácímu obyvatelstvu atd. atd. prožitek od zkušenosti, což považuji za dvě trochu odlišné kategorie. Za druhé jak podkapitola o proměnách postojů k válce a politice, tak zejména (z hlediska historie medicíny, které zde nemohu pominout) pasáže o zkušenosti s výkonem lékařské profese v extrémních podmínkách války by zasloužily podstatné rozšíření a prohloubení.

Nemyslím tím ovšem, že z tohoto pohledu bakalářské práci něco podstatného chybí. V daném rozsahu a za použití daných pramenů, typologicky dostatečně bohatých, učinil autor

vše, co nároky na kvalifikační práci kladou a co mu rozsahem omezené prameny poskytly. Spíše mi jde o to, že autor, který projevil nadání i hluboký zájem o téma, by v něm mohl (či měl) pokračovat.

V tom případě by se mu naskytly další možnosti, na některé z nichž sám poukazuje: rozšíření pramenné základny (úřední prameny vojenské zdravotní služby; další osobní pozůstalosti v archivech i v rodinách, jejichž existence nemohla být autorovi pochopitelně známa¹) umožní podrobnější poznání a přesvědčivější argumentaci v řadě otázek, stejně jako umožní klást si další badatelské otázky (například válečná zkušenost jako svého druhu „škola“ pro další profesní kariéru lékařů po válce²). Důkladnějšímu zpracování tématu v další fázi by napomohly také konzultace s odborníky na dějiny vojenského lékařství a zdravotnictví.³ Komparaci by zasluhovala také zkušenost českých lékařů s balkánskými válkami (do kterých šli dobrovolně na straně Srbů) a první světovou válkou.

Po formální stránce práce splňuje všechny nároky. Je psána kultivovaným jazykem bez jakýchkoliv prohřešků proti pravopisu, gramatice či stylistice (což zdaleka nebývá pravidlem ani u kvalifikačních prací vyššího stupně).

Práce vyhovuje po všech stránkách nárokům na bakalářskou práci, doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou výborně.

¹ Například korespondence MUDr. F. Buriana v MÚA - AAV ČR.

² Například pozdějšího profesora plastické chirurgie F. Buriana nebo zakladatele péče o válečné poškozence, profesora chirurgie R. Jedličky.

³ Například s doc. PhDr. F. Dohnalem z LF UK v Hradci Králové.